

Michel Vaïs i Philip Wickham

Kazališno stablo u Québecu

Sa stablom koje smo objavili na središnjim stranicama stotog broja našeg časopisa "Jeu", prije svega smo željeli predložiti genealogiju kazališta u Québecu. Također smo željeli poslužiti se grafičkim prikazom kako bismo ilustrirali filijacije između brojnih ljudi iz prakse (u širokom smislu te riječi) koji djeluju u našem kazalištu od njegovih početaka do naših dana, onako kako se iscrtava genealogija neke obitelji ili dinastije. Ambiciozan program! Ipak, ideja nije nova: već u 17. stoljeću ljudi su ludovali za predstavljanjem umjetnosti u obliku prirodnih fenomena. Zavodljiva je ideja nosila u sebi opasnost na koju su mnogi upozoravali: opasnost da se može shvatiti kako se u danoj umjetnosti (glazbi, na primjer), sve slaže, da svi elementi žive u harmoniji, da je sve moguće objasniti jer sve proističe iz svega i ništa doista ne remeti uspostavljeni red. Nema mjesta za umjetničke revolucije, raskide, avangarde. A to nije naša namjera.

Međutim, ubrzo se pokazalo da genealoško stablo ne može sasvim odgovarati našem projektu, jer ne postoji samo jedan izvor (ili jedno jedino deblo) u nastanku svih članova kazališne obitelji. Preci su mnogobrojni i njihovo je podrijetlo različito, razvoj tog živog bića koje nazivamo kazalištem Québeca prošlo je kroz različita razdoblja, od uzleta do letargije, doživjelo transformacije tijekom vremena i začelo raznobojno, multidimenzionalno, mnogoliko potomstvo. Stablo se obraća, kako se to kaže, djeci od 7 do 77 godina, i želi podučiti. Uzdiže se, bez preuzetnosti za gene-

aloškom točnošću, već sa željom da podsjeti, da bude, istina, izabrano sjećanje tog umjetničkog nasljeđa.

Međutim, stablo takvo kakvo jest očigledno ne može pokazati sve. Ostavlja mjesta pretpostavci, kada ga se gleda izbliza, o čitavom jednom životu koji vrvi negdje na nižim granama. Prepoznavamo njegov obris, pejzaž u kojem raste, vjetar koji ga udara i svija, život koji ga oživljava i kojeg ono oživljava. Tako se kazalište u Québecu pokazuje jednostavno nacrtano, s korijenjem, korom, granama i grančicama, lišćem koje oblikuje osnovno platno kronologije utjecaja, transmisija, koegzistencije. Slika je doista nevinna, ali donosi ploda. Mnogi će se suprotstaviti takvoj interpretaciji, zažalit će zbog nekog zaborava, osudit će neko pojednostavljivanje, upozorit će na disproporciju: to je rizik kojem se izlažemo. Ali tom su riziku izloženi i svi autori, sve povijesti, svi stvaraoci. Onima koji će kritizirati, predlažemo prije svega da nam pišu, jer naše je stablo usavršivo i ovo nije njegova posljednja inkarnacija. Molimo ih k tome da se posluže našim stablom kao polazištem za rasprave, te im želimo da one budu strastvene, a utvrdili smo da ih pokreće mnoštvo čitanja. Na primjer, guši li bršljan kritike, okružujući deblo, kazalište ili, upravo obrnuto, zaljubljeni grli njegov obris kako bi s njim živio u osmozi? Lijepa rasprava u perspektivi...

Opaska: Obiteljsko stablo kazališta u Québecu nastalo je prema zamisli Christiana St-Pierrea, Michela Vaïsa i Philipa Wickhama.

